

РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурса за „доцент“ в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Декоративни растения“, обявен в ДВ бр. 48 от 26.05.2026 год. с кандидат гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев от Ирена Аспарухова Голубинова, Институт по декоративни и лечебни растения – София, определена съгласно Заповед № РД 16-812/29.06.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив за член на научното жури

Рецензент: доц. д-р Ирена Аспарухова Голубинова, Институт по декоративни и лечебни растения – София, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“ назначена за член на научното жури със заповед № РД 16-812/29.06.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив.

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата;

Гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев е възпитаник на Аграрен университет – Пловдив. През 2006 г. завършва бакалавърска степен в Аграрен университет – Пловдив със специалност „Агрономство“. През 2007 г. придобива магистърска степен със специалност „Ландшафтен дизайн“, а през 2013 г. професионална квалификация „учител“. Професионалното му развитие съчетава педагогически и изследователски опит: работил е като учител, а от 01.04.2015 г. е преподавател в катедра „Градинарство“ на Аграрен университет – Пловдив. Кандидатът придобива образователната и научна степен „доктор“ на 07.12.2018 г. с дисертация на тема „Проучвания върху различни начини на размножаване на видове от род *Tilia*“. От 03.06.2019 г. заема академичната длъжност „главен асистент“. Към 30.06.2026 г. преподавателския стаж е 11 години, 3 месеца и 9 дни.

Кариерното развитие на гл. ас. Валентин Панчев е свързано с активна преподавателска и научноизследователска дейност. Тематичното му развитие е последователно и пряко свързано с обявения конкурс. Публикациите и приложните разработки оформят профил в декоративното градинарство с акценти върху семенно, вегетативно и *in vitro* размножаване, преоитбеното третиране с ултразвук, способности за преодоляване на покоя на семена, оценката на декоративни генотипове и технологични решения при производство и отглеждане.

2. Общо описание на представените материали.

Кандидатът е представил доказателства за научна и преподавателска дейност, наукометрична таблица, справка-декларация за минималните национални изисквания, разширена хабилитационна справка, справка за приносите, сведения за импакт фактор, научни проекти и форуми, списък и доказателства за цитирания, документи за мобилности по „Еразъм+“, квалификационни курсове и копия на научните трудове. Представените материали по обем и съдържание позволяват обоснована оценка на научната, преподавателската и академичната дейност.

В конкурса за „доцент“ гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев участва с обща продукция от 37 труда, групирани по следния начин:

- ❖ Научни-публикации по номенклатурната специалност – 36 броя, от тях:
 - Публикации, свързани с докторската дисертация и конкурс за главен асистент – 7 броя, които не подлежат на разглеждане;

- публикувана книга на базата на защитения дисертационен труд - 1 брой;
- Публикации с импакт фактор – 6 броя;
- Публикации в рецензирани и реферирани научни списания – 10 броя;
- Публикации в сборници от конференции – 12 броя;

Личното участие на гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев в посочените 29 труда се илюстрира с факта, че 10 са самостоятелни, в 5 е първи, в 9 е втори, а в останалите 5 е трети и следващ автор.

❖ Учебници – няма.

❖ Учебни ръководства – няма.

За изготвяне на рецензията подлежат на анализ **29 броя**, от които 28 статии и 1 книга на база защитен дисертационен труд.

Публикуваната книга на база защитен дисертационен труд не подлежи на повторен анализ като дисертационен труд, но допринася за цялостния научен профил на кандидата.

Изпълнение на националните минимални изисквания по чл. 26, ал. 2, 3 и 5 от ЗРАСРБ и Приложение към чл. 1а на ППЗРАСРБ/брой точки по показатели/

Група показатели	Показател	Минимални изисквания	Изпълнение на кандидата
А	Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "Доктор"	50	50
В	В4. Хабилизационен труд - научни публикации (не по-малко от 10) в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	100	255
Г	Г6. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" или за присъждане на научна степен "доктор на науките"	200	40
	Г7. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация		145
	Г8. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове		71,65
Д	Д13. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	50	45
	Д15. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране		10
	Общ брой точки	400	616,65

Данните от таблицата са показателни, че гл. ас. д-р Валентин Панчев изпълнява минималните национални изисквания по всички групи показатели за заемане на академична длъжност „доцент“ с общ резултат на наукометричните показатели 616,65 точки, при изискуеми 400.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата. Демонстрирани умения или заложи за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).

Научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев е

тематично свързана с обявения конкурс, отговаря и надвишава минималните национални изисквания съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и очертава последователен профил в областта на „Декоративни растения“.

Първото основно направление е свързано с въздействие на ултразвукова преосеитбена обработка върху жизнеността и посевните качества на семена от декоративни видове. Проследени са основни показатели за покълването и ранното развитие, установена видова и сортова специфичност на реакцията и стимулиращ или инхибиращ ефект в зависимост от продължителността на обработката.

Второто направление обединява сортови и технологични изследвания при гладиол, включващи сортова оценка, азотно торене, презимуване на грудколуковици и ултразвуково третиране на семената. Получените резултати позволяват формулиране на практически препоръки за сортов избор и оптимизиране на отделни елементи от технологията на отглеждане.

Третото направление е свързано със семенното, вегетативното и *in vitro* размножаване на декоративни растения, с основен акцент върху видовете от род *Tilia*, *Ficus* и *Angelonia angustifolia*. Проучени са подходи за преодоляване покоя на семената, вкореняване и микроразмножаване с оглед получаването на качествен посадъчен материал.

Уменията на кандидата за организиране на научна работа се потвърждават от участието му в 12 научни проекта, от които един като научен ръководител. Той ръководи проект № 10-24 (2024–2026 г.), насочен към агротехнологични практики и декоративни качества на генотипове гладиол. Участвал е и в Националните научни програми „Млади учени и постдокторанти“ и „Млади учени и постдокторанти – 2“, финансирани от МОН. Представено е участие в 18 научни форума – 16 международни и 2 национални.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата. Ролята му за обучението на млади научни кадри.

Педагогическата дейност на кандидата е продължителна, разнообразна и тематично свързана с научния му профил. Той води упражнения по 13 дисциплини в бакалавърски програми, лекции по пет дисциплини и учебни практики по три дисциплини. В магистърски програми участва с лекции и упражнения по шест дисциплини - „Цветарство“, „Декоративна дендрология“, „Декоративни разсадници“, „Аранжиране на букети и цветя“, „Окачествяване и съхранение на зеленчуци и цветя“ и „Компютърно проектиране на ландшафтни обекти“.

За периода 2021/2022–2025/2026 г. е удостоверена пряка и извънаудиторна заетост в общ размер 3680,35 приравнени часа. Кандидатът е разработил учебни програми по „Аранжиране на букети“ и „Окачествяване и съхранение на продукцията от зеленчуци и цветя“ за редовно и задочно обучение. Налице е участие в актуализиране на учебното съдържание и връзка между преподаването, експерименталната работа и практиката.

Като научен ръководител има принос за подготовката на 23 успешно защитили дипломанти в бакалавърски и магистърски програми. Темите на дипломните работи са свързани с размножаването и отглеждането на декоративни растения, морфологична и декоративна оценка, торене и ландшафтни разработки. Това свидетелства за устойчив ангажимент към изследователската и практическа и подготовка на студентите.

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.;

Научните резултати са публикувани както в национални и международни издания. Шест от посочените публикации са в издания с отчетени квартил, импакт фактор или SJR/JCI показатели. Част от трудовете са индексирани в Web of Science и/или Scopus, което разширява тяхната видимост и проверимост.

Представени са пет забелязани цитирания. Макар броят да е умерен, цитиранията са тематично релевантни и показват, че резултатите намират отражение в последващи научни разработки.

Международната активност се допълва от четири мобилности по „Еразъм+“ – в Полша, Чехия, Йордания и Турция, проведени през 2017, 2018, 2019 и 2025 г. Представени са участия в квалификационни инициативи ENTER през 2013, 2014, 2018 и 2025 г., обучение за безопасно производство на зърно в Китай и методически тренинг.

Кандидатът членува в Съюза на учените в България – клон Пловдив, участвал е в научно-организационна дейност и е получил отличие за принос при ръководството на студентска научна конференция.

6. Значимост на приносите за науката и практиката. Мотивиран отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа;

Представената научна продукция очертава ясно разпознаваем и последователно развиван научноизследователски профил в областта на декоративното градинарство. Научните разработки могат да бъдат обединени около няколко взаимно свързани направления: стимулиране на жизнеността и преодоляване покоя на семената; усъвършенстване на семенното, вегетативното и *in vitro* размножаване; изследване на сортовете и видовете реакции към различни агротехнологични въздействия; оптимизиране на технологии за отглеждане и производство на декоративни растения; както и оценка на биологични и декоративни характеристики на перспективни растителни видове. По този начин е налице логична връзка между фундаменталното наблюдение на процесите на покълване, растеж и развитие и практическата задача за получаване на жизнен и качествен посадъчен материал.

Приносите от научната дейност на гл. ас. д-р Валентин Панчев дават основание да се приеме, че притежава ясно изграден, устойчив и последователно развиващ се научноизследователски профил, който изцяло съответства на обявената научна специалност.

I. ОРИГИНАЛНИ ПРИНОСИ

- Определени са подходящи експозиции за ултразвуково третиране на семена от редица декоративни видове и е доказана видова и сортова специфичност на реакцията, включително наличие на стимулиращ и инхибиращ ефект в зависимост от продължителността на въздействието.
- Разработени и апробирани са елементи на ефективен протокол за *in vitro* микроразмножаване на видове от род *Tilia*, включващ избор на подходящ експлант, стерилизация, хранителна среда, мултипликация и вкореняване. Получените резултати разширяват възможностите за производство на качествен посадъчен материал при видове, чието конвенционално размножаване е затруднено.
- Получени са резултати за микроразмножаването на *Angelonia angustifolia*, като са определени подходящи условия за стерилизация, мултипликация и вкореняване.
- Получени са нови за условията на България данни за сортовата реакция, фенологичното развитие, презимуването и декоративната стойност на генотипове гладиол. Установени са сортови различия, които позволяват да бъдат

формулирани препоръки за избор на подходящи генотипове и технологии на отглеждане. Научен интерес представляват и данните за разпространението и състоянието на популации на *Goniolimon dalmaticum* и сезонните и географските различия в съдържанието на биологично активни вещества при *Ginkgo biloba*.

II. МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ

- Съчетани са стандартни методи за оценка на семена с корелационен, регресионен и дисперсионен анализ и е приложен комплексен подход за оценка на декоративни култури чрез фенологични, морфологични, продуктивни и декоративни показатели.
- Установени са закономерности във влиянието на ултразвука върху кълняемостта, темпа и дружността на покълване и ранното развитие на растенията.
- Разширени са знанията за връзките между азотното хранене, растежа и декоративните качества при гладиол, както и за преодоляване покоя и семенното, вегетативното и микроразмножаването на липи и други декоративни видове.

III. НАУЧНИ ПРИНОСИ

- Установени са закономерности във влиянието на ултразвука върху кълняемостта, темпа и дружността на покълване и ранното развитие на прорастъците. Доказано е, че ефектът се определя както от продължителността на обработката, така и от биологичните особености на вида и сорта.
- Изяснени са връзки между азотното хранене, вегетативния растеж, настъпването и продължителността на цъфтежа и декоративните качества при гладиол.
- Разширени са знанията за преодоляване покоя за семенното, вегетативното и микроразмножаването на липи и други декоративни видове.
- Получени са допълнителни данни за биологични, фенологични и декоративни особености на редица цветни, дървесни и храстови видове, които разширяват познанията за възможностите за тяхното производство и използване в декоративното растениевъдство.

IV. ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

- Формулирани са конкретни препоръки за предсеитбена обработка на семена, сортов избор и азотно торене при декоративни култури.
- Предложени са технологични решения за производство на посадъчен материал и за по-ефективно семенно, вегетативно и *in vitro* размножаване на трудни за размножаване декоративни видове.
- Установена е възможност за успешно презимуване на грудколуковици от определени сортове гладиол, което има потенциал за ограничаване на част от ежегодните операции и разходи при парковото зацветяване.
- Получени са приложими резултати за използването на органични компоненти в субстратите при отглеждането на едногодишни декоративни култури, както и за стимулиране на вкореняването при представители на род *Ficus*.
- С практическо значение са резултатите за оптимизиране сроковете за събиране и обработка на семена при липа, както и за възможността за по-продължително използване на определени декоративни видове при парковото зацветяване.

При оценката на приносите следва да се отчете и тяхната тематична свързаност. Изследванията върху липата обхващат проблемите на семенното размножаване и покоя, влиянието на условията на средата и вегетативните способности за размножаване и изграждането на *in vitro* система. Аналогично при гладиола са свързвани сортовата оценка, хранителния режим, декоративните показатели, възможността за презимуване и семенното размножаване. По този начин отделните резултати формират последователна научна работа, насочена

към усъвършенстване на технологиите за производство и използване на декоративни растения. Положителна страна е използването на измерими показатели, подходяща статистическа обработка и стремежът получените научни резултати да бъдат трансформирани в практически приложими препоръки.

Публикационният профил е балансиран между самостоятелни и колективни трудове. Десетте самостоятелни публикации доказват способност за независимо формулиране, провеждане и представяне на изследванията, а останалите трудове свидетелстват за устойчиво участие в научни колективи. Значителен дял от продукцията е на английски език в международни издания и форуми. Публикациите обхващат основните направления на научната работа – размножаване, физиология и жизненост на семена при декоративни видове, сортова и фенологична оценка, торене, оценка на декоративни качества, производство и адаптация на посадъчен материал. Това формира достатъчно широк, но същевременно тематично кохерентен академичен профил.

Съпоставката между научната и преподавателската дейност е положителна, а изследваните видове и технологии намират естествено място в дисциплините по цветарство, дендрология, декоративни разсадници и окачествяване и съхранение на растителна продукция. С ръководените дипломанти са разработени теми, близки до реалните задачи на декоративното растениевъдство и ландшафтната практика. Така научната активност има пряк образователен ефект и подпомага формирането на практически и изследователски компетентности у обучаваните.

В обобщение, представените научни и научно-приложни приноси очертават ясно изразен и последователно развиван научноизследователски профил на кандидата в областта на декоративните растения. Те съчетават получаването на нови научни данни с разработването на практически приложими технологични решения за размножаване, производство и отглеждане на декоративни видове.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към представените материали по конкурса за «доцент». Научната продукция е тематично свързана с обявената специалност, а получените резултати имат научна и практическа стойност.

Като препоръка за бъдещата работа бих посочила разширяване на част от експериментите чрез провеждането им в повече години, при различни условия и с по-голям брой генотипове, което би повишило надеждността и приложимостта на получените резултати.

Изследванията при ултразвуковото третиране е целесъобразно да се задълбочат върху физиологичните и биохимичните механизми, обуславящи стимулиращия и инхибиращия ефект върху семената и младите растения.

При разработените технологии за размножаване и отглеждане би било полезно да се включва и оценка на ефективността им при производствени условия, а при приложните разработки – и икономическа оценка на предложените решения.

Препоръчвам по-активно публикуване на резултатите в международни научни издания с по-висока видимост и разработване на учебно пособие, което да обобщи натрупания научен, методически и практически опит.

Посочените препоръки не променят положителната ми оценка за научната и преподавателската дейност на кандидата, а очертават възможности за нейното бъдещо надграждане.

8. Лични впечатления и становище на рецензента

Нямам основание да изразя лични впечатления, освен по представените по конкурса материали. Въз основа на тях кандидатът се характеризира като

последователен и целенасочен преподавател и изследовател с ясно очертан професионален и научен профил в областта на декоративните растения.

Представената научна продукция показва способност за самостоятелно формулиране, провеждане на научни изследвания и ефективна работа в колектив. Участието в научни проекти и международни мобилности, ръководството на дипломанти и активната преподавателска дейност свидетелстват за академична ангажираност и натрупан опит в подготовката на млади специалисти.

Положително оценявам последователността между научните интереси, преподавателската дейност и практическата насоченост на изследванията, а получените научни резултати намират приложение както в учебния процес, така и в декоративното градинарство. Считам, че гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев притежава необходимата научна самостоятелност, педагогически опит и академична зрялост, а професионалният му профил съответства на научната специалност „Декоративни растения“ и потребностите на катедра „Градинарство“.

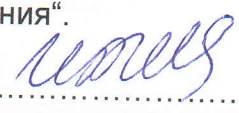
ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидата считам, че гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение. Той притежава изискуемата образователна и научна степен, необходимия преподавателски опит, достатъчна по обем и качество научна продукция, доказана педагогическа, проектна и научно-организационна активност, както и ръководството на дипломанти и ясно очертаният профил в декоративното градинарство.

Всичко това ми дава основание да оценя ПОЛОЖИТЕЛНО цялостната му дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Факултетният съвет на Факултета по лозароградинарство при Аграрен университет – Пловдив да избере гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев за „доцент“ по научната специалност „Декоративни растения“.

Дата: 09.09.2026 г.
гр. София

РЕЦЕНЗЕНТ:
(доц. д-р Ирена Аспарухова Голубинова)